

մայր եկեղեցին, որ հրապարակին միւս ծայրն
եղած է, ընդդէմ Ս. Նիկողայ եկեղեցւոյն: Թրքած
տիրապետութեան միջոց քանդուած են Ս. Աւետ-
ման և Ս. Նիկողայոս եկեղեցեաց դռներն, և
պատուհաններն նիւթ կրակի եղած: Այժմեան
Աստուածամօր Վերափոխման եկեղեցին՝ ոչ Սի-
նանին շինածն է և ոչ Հրիհորի և ոչ Միխնայի
հրաշափառ և պայծառ զարդարածը, այլ ինչպէս
կը վկայէ հին ճաշոցին նոր յիշատակարանը, ԺԸ
դարու վերջին կիսուն մէջ շինուած է, հանդերձ
իւր լայնանիստ զանգակատամբ: Մեծամեծ հըր-
դեհներ և թշնամեաց յարձակմունքներ՝ այնպիսի
զօրաւոր դաս եղած են կամենիցի հայկազանց՝ որ
ստիպուած են ներկայ քարակարկառ շէնքը շինել
որ կարենայ դիմանալ հրդեհի դէմ, և թշնամեաց
յարձակմանց: Զի ինչպէս ճակատը՝ նոյն իսկ ամ-
բողջ շէնքն ամբարտակ մի է սրբատաշ քարերով
շինած և կրով մածուցած: Քարէ սանդուխներով
վեր կ'ելնըցուի, սիւնազարդ ճակատը, ուստի կը
մտնայ եկողն ընկարձակ գաւթի մէջ որ սրահի
ձևով զեկեղեցին երեք կողմանէ կը պատէ: Եթէ
չէնքս աւելի հին լինէր, կարելի էր ենթադրել որ
այդ սրահը իրրև մատաղատուն շինուած լինի: Ըստ
բերանացի վկայութեան Ռոլլէ հնախօսին այդ ըն-
դարձակ սրահը՝ հեռաւոր տեղերէ եկող ուխտա-
ւորաց ապաստանարան շինուած է, ընդդէմ արևու
և անձրևի. վասն զի ընդ համօրէն Լեհաստան
հոչակեալ են հրաշք Աստուածամօրս Հայոց՝ որ
կը պաշտի այս սուրբ Տաճարիս մէջ. այն պատճա-
ռաւ ոչ միայն հարուստ ունեւորներ ուխտագիր կը
լինին առ Տիրամայրս, այլ և չքաւորներ ևս, որք
հեռաւոր տեղերէ կու գան, որոց ծածք հարկաւոր է: